

Tillsammans för bättre inomhusmiljö på arbetsplatser

Många av oss tillbringar hela eller delar av arbetsdagen i någon form av kontorsmiljö eller utbildningslokaler. En god fysisk arbetsmiljö i den här typen av lokal kännetecknas bland annat av behaglig temperatur året runt, adekvat belysning, ren inomhusluft och avsaknad av störande buller. Brister i inomhusmiljön leder oftast till övergående komfortproblem hos personalen, men kan i vissa fall vara orsak till så kallad byggnadsrelaterad ohälsa. Infobladet här ger en kort beskrivning av hur olika aktörer i samhället kan och bör samarbeta för att åstadkomma en god och hälsofrämjande inomhusmiljö på våra arbetsplatser.

Arbetsgivaren

Arbetsgivaren har huvudansvaret för arbetsmiljön enligt arbetsmiljölagen. En arbetstagare som har hälsobesvär som misstänks bero på något i arbetsplatsens lokaler ska därför i första hand kontakta sin närmaste chef. Arbetsgivaren ska:

-Utreda möjliga orsaker till upplevda problem eller brister på arbetsplatsen. I det fall arbetsgivaren inte äger lokalerna kan fastighetsägaren behöva kontaktas för hjälp med en byggnadsteknisk utredning, se nedan. Stöd för utformning av en handlingsplan för utredning av inomhusmiljön finns på Arbetsmiljöverkets hemsida.

-Kontakta företagshälsan för hjälp med både medicinska och tekniska utredningar. För den tekniska utredningen kan även en innemiljöutredare anlitas.

-Tillse att de identifierade bristerna åtgärdas och följa upp resultatet av åtgärderna både avseende de tekniska åtgärderna och personalens hälsa.

Skyddsombudet

På alla arbetsplatser som har fem eller fler anställda ska det finnas minst ett skyddsombud. Skyddsombudet utses av fackföreningen/fackföreningarna på arbetsplatsen eller gemensamt av arbetstagarna.

Skyddsombudets uppgifter:

-Ska representera arbetstagarna i arbetsmiljöfrågor och verka för en god arbetsmiljö.

-Ska delta vid planering och uppföljning av alla frågor som berör arbetsmiljön.

-Kan begära att arbetsgivaren ska vidta åtgärder om det finns risk för ohälsa eller olycksfall.

-Kan vid behov begära hjälp av Arbetsmiljöverket.

Fastighetsägaren

Den som hyr ut en lokal har också ett ansvar för inomhusmiljön, till exempel att se till att det inte finns fuktskador i byggnaden och att det finns en väl fungerande ventilation.

-Fastighetsägaren ansvarar för att obligatorisk ventilationskontroll, OVK, utförs regelbundet i förskolor, skolor, vårdlokaler och andra liknande lokaler samt i kontorsbyggnader samt personalutrymmen och kontor i industribyggnader och liknande.

-Fastighetsägaren ansvarar även för att anmärkningar på ventilationen åtgärdas.

Innemiljöutredare

Anlitas av arbetsgivaren eller av fastighetsägaren för byggnadsteknisk utredning av arbetsplatsens lokaler. Bör ha dokumenterad kompetens och erfarenhet av fuktskador och andra brister i inomhusmiljön.

Ska systematiskt utreda möjliga orsaker till upplevda problem i inomhusmiljön och föreslå åtgärder i syfte att eliminera eller minska problemen.

Utredningen bör sammanställas i en skriftlig rapport med följande uppgifter:

- Utredningens omfattning
- Konstaterade brister och orsaker till dessa
- Utredarens bedömning av bristerna
- Förslag på vidare utredning och/eller åtgärder

Tillsynsmyndigheter

Arbetsmiljöverket har tillsynsansvar enligt arbetsmiljölagen och tillhörande föreskrifter.

-Kontrollerar att arbetsgivaren följer de lagar och regler som finns på arbetsmiljöområdet. Kontrollen sker oftast genom en inspektion på arbetsplatsen.

-Kan ställa krav på att arbetsgivaren ska vidta undersökningar och åtgärder.

-Kan förbjuda uthyrning av en lokal som saknar möjligheter att ge god arbetsmiljö.

Kommunens byggnadsnämnd

ansvarar för tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen. Nämnden har tillsynsansvar över att reglerna kring obligatorisk ventilationskontroll, OVK, följs. Inlämnade OVK-protokoll kan enkelt

begäras ut från byggnadsnämnden, se kontaktuppgifter på respektive kommuns hemsida.

Kommunens miljö- och hälsoskyddsnämnd har ansvar för att kontrollera verksamhetens och fastighetsägarens efterlevnad av miljöbalkens regler för att förebygga eller undanröja olägenhet för människors hälsa. Vid tillsynen tillämpas bland annat Folkhälsomyndighetens allmänna råd och vägledning.

Företagshälsan

-Ger arbetsgivaren expertstöd i både den medicinska och den byggnadstekniska utredningen av arbetsplatsen.

-Kartlägger utbredningen av problemen med hjälp av validerade frågeformulär.

-Gör kliniska undersökningar på individ- eller grupp-nivå av personal med besvär relaterade till inomhusmiljön på arbetsplatsen.

-Avgör om svårbedömda sjukdomsfall ska genomgå diagnostisk utredning av vederbörlig specialist och om AMM-klinik behöver konsulteras.

-Hjälper till med anpassning av arbetet eller andra behövliga arbetsplatsinriktade rehabiliteringsinsatser.

-Bedömer hälsorisker för personalen kopplade till fortsatt arbete i lokalerna fram till och under renovering.

-Hjälper till med riskkommunikation till berörda personalgrupper.

Primärvården

-Gör medicinsk utredning utifrån symptom-bild, syftande till specifik medicinsk diagnos om möjligt.

-Ger stöd till patienten för att komma i kontakt med företagshälsan, t ex i form av brev till patientens arbetsgivare med förslag om att företagshälsan kopplas in: <https://slf.se/slff/nyheter/hanvisning-till-fhv/>.

-Konsulterar Arbets- och miljömedicin om företagshälsa saknas.

-Behandlar och följer upp de besvär som eventuellt kvarstår efter det att inomhusmiljön på arbetsplatsen åtgärdats.

Arbets- och miljömedicin, Akademiska sjukhuset

-Ger kunskapsstöd till företagshälsan avseende utformningen av den medicinska och/eller tekniska utredningen.

-Rådgivning i frågor om inomhusmiljörelaterad ohälsa till primär- och specialistvården, vid behov.

-Hjälper till med att tolka analys- och mätresultat, om behov finns.

-Hjälper vid behov företagshälsan med att kommunicera risker till berörd personal.

-Ger utbildningar och annan riktad informationsspridning om inomhusmiljöns betydelse för ohälsa.

-Gör utredningar och sambandsbedömningar av svårbedömda patientfall, på remiss från primärvården/företagshälsan.

-Utreder förekomst av kvalster- eller pälsdjursallergen i dammprov från arbetsplatsen. Analysen görs i eget laboratorium.

Mer information

Arbets- och miljömedicin Uppsala
www.amm uppsala.se

Arbetsmiljöverket – Inomhusmiljö och
Hälsobesvär: www.av.se/inomhusmiljo/inomhusmiljo-och-halsobesvar/

- Boverkets information om OVK:
www.boverket.se/sv/byggande/halsa-och-inomhusmiljo/ventilation/ovk/

Byggdoktorn: www.byggdoktor.se

Folkhälsomyndighetens tillsynsvägledning om miljöbalkens regler för hälsoskyddet: www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/miljohalsa-och-halsoskydd/

Hälsobesvär av inomhusmiljön, Centrum för Arbets- och miljömedicin Stockholm: http://dok.slso.sll.se/CAMM/Faktablad/Halsobesvar%20av%20inomhusmiljon_2017.pdf

Swesiaq: www.swesiaq.se

